

HEFTE 5

Forsinkelsesrente

Advokat Sinding AS

© Vidar Sinding 2017

ISBN: 978-82-690177-3-1

Tittel: Forsinkelsesrente

Format: PDF

Layout: Monduma AS

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighets-
haver er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt
gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan
medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

vs@sinding.no

Innholdsfortegnelse

- 1. Oversikt**
- 2. Ufravikelighet**
- 3. Vilkår for forsinkelsesrente**
- 4. Forsinkelsesrentens størrelse**
- 5. Når det løper rente fra tidligere**
- 6. Når forsinkelsen skyldes kreditor**
- 7. Tvist om hovedkravet**
- 8. Erstatning for tap ut over forsinkelsesrenten og for inndrivelseskostnader**
- 9. Reduksjon (lemping) av krav om forsinkelsesrente**
- 10. Foreldelse av forsinkelsesrente**

1. Oversikt

Betaler du ikke det du skylder til avtalt tid, vil kreditor kunne kreve forsinkelsesrenter (også kalt *morarenter*). Forsinkelsesrenter kommer i tillegg til hovedbeløpet du skylder.

Forsinkelsesrenter er ment som en standarderstatning for det tapet kreditor lider på grunn av forsinket betaling. Det er ikke noen forutsetning at kreditor må ha lidt et konkret, dokumenterbart økonomisk tap. Renteplikten gjelder uavhengig av om kreditor har lidt et tap og hva som er tapets størrelse.

Formålet med forsinkelsesrenter er å gi kompensasjon til kreditor. I tillegg er forsinkelsesrenter tenkt å virke forebyggende; når skyldneren pålegges å betale forsinkelsesrenter i tillegg til selve kravet, vil han normalt være ekstra påpasselig med å betale i tide.

Ved store gjeldsproblemer er det ikke uvanlig at forsinkelsesrenter utgjør en stor andel av den samlede gjelden, og alle skyldnere bør derfor kontrollere om forsinkelsesrenter lovlig kan kreves og om den er riktig beregnet.

Forsinkelsesrenter kan foreldes, og det kan få stor betydning ved betalingsforsinkelser som går over mange år.

Plikten til å betale forsinkelsesrenter er regulert i lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 nr. 100 (forsinkelsesrenteloven). I tillegg finnes en del regler om forsinkelsesrenter i andre lover.

2. Ufravikelighet

I forbrukerforhold kan det ikke avtales rentebestemmelser som er dårligere for forbrukeren enn det som følger av forsinkelsesrenteloven. Loven er såkalt ufravikelig og skal sikre forbrukeren et visst minimumsvern, jf. lovens § 4.

3. Vilkår for forsinkelsesrente

Hovedvilkåret for å kreve forsinkelsesrente er at «kravet ikke innfris ved forfall», jf. lovens § 2.

Vanligvis er forfall siste dato for rettidig innbetaling i henhold til avtale, faktura eller annet dokument som gjelder kravet. Er forfall ikke fastsatt på denne måten på forhånd, må kreditor ta aktivt skritt for å frembringe forfall, og det gjøres ved å sende skyldneren skriftlig påkrav med oppfordring om å betale.

Benytted påkravsmetoden, inntreffer forfall 30 dager etter at det er sendt. Påkravet må være skriftlig og sendes som vanlig brev, men bruk av epost, SMS og liknende kan benyttes dersom skyldneren har godtatt at kreditor bruker slike kommunikasjonsformer.

4. Forsinkelsesrentens størrelse

Rentesatsen for forsinkelsesrenten fastsettes hvert halvår med virkning fra 1. januar og fra 1. juli. Satsen skal være Norges Banks styringsrente, tillagt minst åtte prosentpoeng, jf. lovens § 3.

Fra 2010 har renten utviklet seg som følger:

Tidsperiode	Rentesats
1. januar 2018 - 30. juni 2018	8,50 %
1. juli 2017 - 31. desember 2017	8,50 %
1. januar 2017 - 30. juni 2017	8,50 %
1. juli 2016 - 31. desember 2016	8,50 %
1. januar 2016 - 30. juni 2016	8,75 %
1. juli 2015 - 31. desember 2015	9,00 %
1. januar 2015 - 30. juni 2015	9,25 %
1. juli 2014 - 31. desember 2014	9,50 %
1. januar 2014 - 30. juni 2014	9,50 %
1. juli 2013 - 31. desember 2013	9,50 %
1. januar 2013 - 30. juni 2013	8,50 %
1. juli 2012 - 31. desember 2012	8,50 %
1. januar 2012 - 30. juni 2012	8,75 %
1. juli 2011 - 31. desember 2011	9,25 %
1. januar 2011 - 30. juni 2011	9,00 %
1. juli 2010 - 31. desember 2010	9,00 %
1. januar 2010 - 30. juni 2010	8,75 %

Ny rentesats får virkning fra ikrafttredelsen. For misligholdte krav som løper over mange år må således rentekravet justeres i takt med endringene. Det finnes en del nettbaserte kalkulatorer for beregning av forsinkelsesrenter, for eksempel :

<https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/renter/kalkulator-for-forsinkelsesrenten/id475428/>, og jeg vil anbefale skyldnere å kontrollere renteberegning der.

Det skal som hovedregel ikke regnes rentesrente av forsinkelsesrenter.

5. Når det løper rente fra tidligere

For krav hvor det fra før løper rente, for eksempel låne- og kredittrente, kan kreditor isteden velge å kreve denne, jf. lovens § 3.

Hva kreditor velger, avhenger nok av rentenivået. Dersom den løpende kredittrenten er høyere enn forsinkelsesrenten, vil han normalt se seg tjent med å fortsette å kreve kredittrente. Dette er imidlertid ikke noe påbud. Kreditor kan, hvis han vil, velge forsinkelsesrente istedenfor den høyere kredittrenten. Men det er enten—eller, han kan ikke velge begge.

6. Når forsinkelsen skyldes kreditor

Det påløper forsinkelsesrenter uansett hva som er årsak til betalingsforsinkelsen. Den kan skyldes arbeidsløshet, sykdom, forglemmelse, dataproblemer, svikt i betalingsformidlingen m.m. (Se likevel unntakene i pkt. 9 nedenfor). Det samme gjelder ved såkalt villfarelse, for eksempel at skyldneren ikke kjenner til loven eller at betalingsunnlattelse utløser forsinkelsesrenter.

Ett unntak må likevel gjøres, og det er når betalingsforsinkelsen skyldes kreditor selv, jf. lovens § 2. For eksempel når kreditor ikke har opplyst om korrekt kontonummer, når han med urette har avvist det mottatte beløp, eller når forsinkelsen skyldes kreditors egen bank. Det samme må gjelde dersom kreditor har unnlatt å oppgi kravets størrelse når det er kreditor som sitter med opplysningene, eller skyldneren holder tilbake betalingen etter prinsippet om ytelse mot ytelse, for eksempel tilbakeholdelse på grunn av reklamasjon. I slike tilfeller er det forhold på kreditors side som er grunnen til forsinkelsen, og han vil ikke kunne kreve forsinkelsesrenter.

Fritakelse for renteplikt gjelder så lenge betalingshindringen består. Begynner kreditor å medvirke, starter forsinkelsesrenter å løpe umiddelbart.

7. Tvist om hovedkravet

Er du og kreditor uenige om gjelden og eventuelt størrelsen på denne, og du av den grunn holder tilbake betalingen, vil du måtte betale forsinkelsesrenter dersom det senere viser seg at du på uriktig grunnlag har tilbakeholdt betalingen.

8. Erstatning for tap ut over forsinkelsesrenten og for inndrivelseskostnader

Forsinkelsesrenten er ment å være en standarderstatning, og jevnt over vil den gi tilstrekkelig kompensasjon for det tap kreditor lider.

For tilfeller der kreditor lider tap ut over forsinkelsesrenten, åpner loven for at han kan kreve tilleggserstatning, jf. lovens § 3. Kreditor kan for eksempel på grunn av misligholdet bli tvunget til å oppta et tillegsslån til høyere rente enn forsinkelsesrenten.

Vilkår for slik erstatning er at tapet må kunne dokumenteres, at det er årsakssammenheng med misligholdet, og at tapet ikke er for fjernt og avledet. I tillegg fastslår loven at det ved beregning skal tas hensyn til partenes forhold og omstendighetene ellers. I praksis er det sjelden aktuelt med tilleggserstatning i forbrukerforhold.

Når kreditor kan kreve forsinkelsesrente, har han også rett til en kompensasjon av skyldneren for inndrivelseskostnader tilsvarende 40 euro (NOK 380,- iht. forskrift 14. desember 2017 nr. 2020). Også dette er en standardkompensasjon som kan kreves uavhengig av hvilke tap og kostnader kreditor har hatt.

Etter inkassoloven vil kreditor ha rett til å kreve ytterligere erstatning for inndrivelseskostnader.

9. Reduksjon (lemping) av krav om forsinkelsesrente

Lovens § 4 (a) har særlig interesse for folk med store gjeldsproblemer. Den lyder:

«Forsinkelsesrenten kan lempes dersom skyldneren har hatt rimelig grunn for sin betalingsvegring».

Bestemmelsen er rettet mot omtvistede krav og at skyldneren av den grunn ikke betaler kravet i første omgang. Skyldneren har for eksempel med rimelig grunn holdt tilbake kjøpesummen (helt eller delvis) på grunn av antatt mangel ved varen, og rentekravet kan da lempes. Dette gjelder selv om skyldneren til slutt ikke får medhold og må betale hovedkravet.

Som hovedregel vil ikke sosiale kriser (sykdom, arbeidsløshet, samlivsbrudd o.l.) gi grunnlag for lemping. I lovens forarbeider er det imidlertid åpnet for at også slike årsaker i «helt spesielle» tilfeller kan medføre lemping. Svært høye forsinkelsesrentekrav som følge av mange års betalingsmislighold og uten at skyldneren er direkte å laste, bør etter omstendighetene kunne gi grunnlag for lemping.

Lempingen kan være hel eller delvis. Domstolen kan slette/frita skyldneren for all renteplikt, fastsette en lavere rentesats enn lovens, eller at skyldneren får fritakelse for renteplikt i en viss periode.

10. Foreldelse av forsinkelsesrente

Ved betalingsforsinkelser som går over mange år, bør alle skyldnere kontrollere om rentekravet kan være foreldet. Virkningen av foreldelse er at kravet anses bortfalt.

Hovedregelen er at krav på forsinkelsesrenter foreldes når det er gått tre år siden misligholdet, jf. foreldelseslovens §§ 2 og 3 nr. 2.

For å unngå foreldelse må kreditor avbryte foreldelsesfristen. Dette kan gjøres ved søksmål, begjæring om utlegg, klage til visse forvaltningsorgan eller klage- eller reklamasjonsnemnder m.v.

Det er gitt egne regler om foreldelse av renter av skatte- og avgiftskrav, jf. skattebetalingslovens § 12-1.

Vidar Sinding startet sin advokatpraksis i 1996 og har gjennom årenes løp opparbeidet en betydelig erfaring og kompetanse. I tillegg til sitt virke som advokat, har han forfattet flere bøker og artikler om ulike juridiske emner. Sinding har juridisk rådgivning i forbindelse med gjeld som en av sine spesialfelt.

